

ಮೂಲಕವೂ ಅವರ ಓದಿನ ವಿಶ್ವವು ಇನ್ನೂ ವಿಸ್ತಾರಗೊಂಡಿತು.

ರಂ.ಶಾ. ಅವರ ಒಟ್ಟೂ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲತೆಯು ಎರಡು ಭಿನ್ನ ಧಾರಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಅಡತಡೆಯನ್ನು ಮಾಡದಂತೆಯೇ ಕುಡಿಯೋಡೆಯತು. ಅವರ ಸೃಜನಶೀಲ ಬರಹದ ಜಗತ್ತು, ಎಷ್ಟು ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಭಾವ ಮತ್ತು ಭಾಷೆಗಳ ಸೋಪಜ್ಜತೆಯಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತಾರಗೊಂಡಿತೆಂದರೆ, 'ತಾಯಿಸಾಹೇಬ', 'ಸಾವಿತ್ರಿ', 'ನೂರು ತಲೆ ಹತ್ತು ಕಾಲು' ಕಾದಂಬರಿಗಳನ್ನು ರಂ.ಶಾ. ಮಾತ್ರ ಬರೆಯಬಲ್ಲರು ಎನ್ನುವುದು ಅವುಗಳನ್ನು ಓದುತ್ತ ಹೋದಂತೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಅವರ 'ಸಂಕಾನಟ್ಟಿಯ ಚಂದ್ರಿ', 'ನೆಳಲಿಯ ಪ್ರಸಂಗ' ನಾಟಕಗಳ ಹಿಂದೆ, ರಂಗ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳು ಹಾಗೂ ವಸ್ತು ವಿನಾಸಗಳು ಎಲ್ಲಿಂದಲೇ ಪ್ರೇರಣೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದರೂ, ಅವು ನಮ್ಮನ್ನು ಅನುಭವದ ಸ್ವರದಲ್ಲಿ ಆ ಇಡೀ ಭೌಗೋಳಿಕ ಪ್ರದೇಶದ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಓದುಗನನ್ನೂ ನೋಡುಗನನ್ನೂ ತೋಯಿಸಿಬಿಡುತ್ತವೆ. 'ತಾಯಿಸಾಹೇಬ' ಕಾದಂಬರಿ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವುದೇ, ಗಾಂಧಿ ಹತ್ಯೆಯ ನಂತರ ಗಡಿ ಭಾಗಗಳ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಮನೆಗಳ ಮೇಲೆ ಆದ ಗೋಡೆ, ವಿರೋಧಿಗಳ ಆಕ್ರಮಣದ ಬೀಭತ್ಯ ದಾಳಿಯ ಚಿತ್ರಣದೊಂದಿಗೆ. ಈ ಸಂಕಥನವನ್ನು ರಂ.ಶಾ. ಮುಂದೆ ಬಹಳ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಬಿಡಿಸುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಇಡೀ ಕಥೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯೋತ್ತರ ಭಾರತದ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳು, ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿರೂಪತೆ, ಆಧುನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಹಲವು ವಿಕೃತಿಗಳು, ಇನ್ನೂ ಏನೇನೋ ಸಂಕೀರ್ಣ ಎಳೆಗಳು ಕೂಡಿ, ಇಡೀ ಕಾದಂಬರಿ ಒಂದು ಘನವಾದ ಹಾಗೂ ಪಿಂಡಗೊಂಡ ದುಖದ ಮೂಲಭೂತ ತಿಳಿವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಡುತ್ತದೆ. 'ತಾಯಿಸಾಹೇಬ', 'ಸಾವಿತ್ರಿ' ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಓದು,

ಅವುಗಳ ಚಲನಚಿತ್ರ ರೂಪದ ಕಾಣ್ಕೆ ಇವುಗಳು ಕೊಡುವ ಅನುಭವದಲ್ಲೂ, ಈ ಕಾದಂಬರಿಗಳ ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಶಕ್ತಿಯೇ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಬಲವಾಗಿದೆ ಎಂಬುದು ನನ್ನ ತೀರ ಖಾಸಗಿ ಅನುಭವವಾಗಿದೆ.

ರಂ.ಶಾ. ಅವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಖ್ಯಾತಿಯನ್ನು ತಂದು ಕೊಟ್ಟ, ಅವರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಇನ್ನೊಂದು ಬಗೆಯ ಬರಹದ ಜಗತ್ತಿನ ಮುಖ್ಯಭಾಗವಾದ ಕಾರ್ಯವೆಂದರೆ 'ಜ್ಞಾನೇಶ್ವರಿ'ಯ ಅನುವಾದ ಹಾಗೂ ಮರಾಠಿ-ಕನ್ನಡ ಭಾಷಿಕ ಕೂಡು-ಕೊಡೆಗಳ ವಿಸ್ತೃತವಾದ ವಿವರಗಳ ಮಂಡನೆ. ಈ ಕೆಲಸದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಕೀರ್ತಿನಾಥ ಕುರ್ತಕೋಟಿಯವರು ತಮ್ಮ ದೀರ್ಘ ಮುನ್ನುಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಶಕ್ತವಾಗಿಯೇ ವಿವರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಮೂಲದಲ್ಲಿಯೇ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ-ಕರ್ನಾಟಕಗಳು ಒಂದೇ ಭೌಗೋಳಿಕ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸಹ ಜೀವನವನ್ನು ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿವೆ. ಮುಂಬೈ ಕರ್ನಾಟಕದ ಮನೆ-ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಇಂದಿಗೂ ಆ ಸೊಗಡನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಅಲ್ಲದೇ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದರೆ ತುಸು ತಡವಾಗಿ ಮರಾಠಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಂಪರೆ ಶುರು ಆದದ್ದನ್ನೂ ನಾವು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಮರಾಠಿ

ರಂ.ಶಾ. ಅವರೊಬ್ಬರೇ ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಇಡೀ 'ಜ್ಞಾನೇಶ್ವರಿ'ಯಲ್ಲಿ ಸಂಯೋಜನೆಗೊಂಡ ಕನ್ನಡದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ, ಸತಾರ್ಕಿಕವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಿ ಮಂಡಿಸಿದರು.

ಗದ್ಯವನ್ನು ಅದರ ಪ್ರಾರಂಭದಿಂದಲೇ ರೂಪಿಸಿದ ವಿಠಲ ಗಲಂಡ ಎಂಬ ಆಯುರ್ವೇದ ತಜ್ಞನು ಮೂಲತಃ ವಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆಯವರೆಂದು ಮರಾಠಿ ವಿದ್ವಾಂಸರಾಗಿದ್ದ ರಂ.ಶಾ. ಅವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಸ್ವತಃ ಜ್ಞಾನೇಶ್ವರಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಬಹಳ ದೊಡ್ಡ ವಿದ್ವತ್‌ಪೂರ್ಣವಾದ ಪರಿಚಯವಿತ್ತು. ಕರ್ನಾಟಕದ ವಚನಕಾರರ ವಚನಗಳ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ಇತ್ತು. ಜ್ಞಾನೇಶ್ವರರ ಗುರು ನಿವೃತ್ತಿನಾಥರು, ನಾಥ ಪರಂಪರೆಯ ಕೊಂಡಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಬಂದವರು. ನಮ್ಮ ಅಲ್ಲಮನಲ್ಲೂ ನಾಥ ಹೊಳಹುಗಳೂ ಇದ್ದವು.

ಈ ಎಲ್ಲ ಸಂಕೀರ್ಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದಾಗಿ 'ಜ್ಞಾನೇಶ್ವರಿ' ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಅನೇಕ ಭಾಷಿಕ, ತಾತ್ವಿಕ, ಕಾವ್ಯಾತ್ಮಕ ಅಂಶಗಳು ಕೂಡಿಬಿಟ್ಟವು. ಏಕೆಂದರೆ ನೂರು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಮರಾಠಿಯ ಅನೇಕ ವಿದ್ವತ್ ಸಂಶೋಧಕರು 'ಜ್ಞಾನೇಶ್ವರಿ'ಯ ಶುದ್ಧ ಪಾಠವನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟರೂ, ಅವರಿಗೆ 'ಜ್ಞಾನೇಶ್ವರಿ'ಯಲ್ಲಿ ಕೂಡಿ ಹೋದ ಕನ್ನಡದ ಬೇರು-ಬೀಜುಗಳು ತುಂಬಾ ತೊಡಕನ್ನು ಉಂಟು ಮಾಡಿದವು. ರಂ.ಶಾ. ಅವರೊಬ್ಬರೇ ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಇಡೀ 'ಜ್ಞಾನೇಶ್ವರಿ'ಯಲ್ಲಿ ಸಂಯೋಜನೆಗೊಂಡ ಕನ್ನಡದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ, ಸತಾರ್ಕಿಕವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಿ ಮಂಡಿಸಿದರು. ಮರಾಠಿ ವಿದ್ವಾಂಸರು, ಅದು ಕನ್ನಡದ ದೌಹಿಕ್ಯ-ಸಂತತಿ ಎಂದು ತಿಳಿಯಲಾರದೆ, ತಮ್ಮವೇ ಮರಾಠಿ ಶಬ್ದಗಳಿಗೆ ಹೇಗೆ ತಪ್ಪಾಗಿ ಅರ್ಥ ಹೆಚ್ಚಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನೂ ರಂ.ಶಾ. ಅದ್ಭುತವಾಗಿ ಮಂಡಿಸಿದರು. ಕುರ್ತಕೋಟಿಯವರು ಹೇಳುವಂತೆ, 13ನೇ ಶತಮಾನದ 'ಜ್ಞಾನೇಶ್ವರಿ'ಯನ್ನು 16ನೇ ಶತಮಾನದ ಏಕನಾಥರು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಶುದ್ಧ ಪಾಠವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದರು. ಆ ನಂತರ ಅಷ್ಟೇ ಕಠಿಣವಾದ, ಆದರೆ ಕಾವ್ಯ ಸಂವಹನಕ್ಕೆ ಸೇತುವೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ ಸಹ್ಯದಾಯ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿದವರು ರಂ.ಶಾ. ಅವರೊಬ್ಬರೇ.

ರಂ.ಶಾ. ಕಳೆದ ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ನಾಥ ಪರಂಪರೆಯ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದರು. ಉತ್ತರ ಭಾರತದ ಗ್ರಂಥಾಲಯಗಳಿಗೆ ನಾಥ-ಪಠ್ಯಗಳ ಔತ್ತರೇಯ ಆವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಿದ್ದರು. ವಚನಕಾರರ ವಚನಗಳ ಶುದ್ಧ-ಪಠ್ಯದ ಪರಿಶೀಲನೆಯೂ ಅವರ ಈ ಅಧ್ಯಯನದ ಒಂದು ಭಾಗವೇ ಆಗಿತ್ತು. ವಚನಕಾರರು ಬರೆದದ್ದು 'ಕಾಯಕವೇ ಕೈಲಾಸ' ಎಂದಲ್ಲ, ಅವರು ಬರೆದದ್ದು 'ಕಾಯವೇ ಕೈಲಾಸ' ಎಂದು ಎಂಬುದನ್ನು ಅವರು ತಮ್ಮ ಒಂದು ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ವಚನ ವಿದ್ವಾಂಸರೂ ಒಪ್ಪುವಂತೆ ಸಿದ್ಧ ಮಾಡಿದ್ದರು.

ರಂ.ಶಾ. ಅವರಂತಹ ಧೀಮಂತ ಋಷಿ ಸದೃಶ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಹೋದಾಗ ದುಖವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಈ ಜೀವನ-ಸಾಧಕರು ಮತ್ತೆ ತಮ್ಮ ಮುಂದಿನ ಸಾಧನೆಯ ತರಗತಿಗಳಿಗಾಗಿ ಜನಮಗಳ ಕ್ಲಾಸ್ ರೂಂ ಅನ್ನು ಬದಲಿಸುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಅನಂತ ನಮನಗಳು.

'ತಾಯಿ ಸಾಹೇಬ' ಸಿನಿಮಾದಲ್ಲಿ ನಟಿ ಜಯಮಾಲಾ